

การใช้ลีลา “เล่าเรื่อง” ในการพูดต่อหน้าชุมชน

■ พิมพ์ภาพรณ์ บุญประเสริฐ

บทนำ

การเล่า เป็นกลวิธีหนึ่งของการนำเสนอหรือการพูดต่อหน้าชุมชน ผู้พูดที่มีศิลปะในการถ่ายทอดข้อเท็จจริง หรือเรื่องราวต่างๆ ในลีลาของ “ผู้เล่าเรื่อง” มักจะได้รับความสนใจจากผู้ฟัง เนื่องจากเป็นผู้ที่สามารถถ่ายทอดเรื่องราวให้ผู้ฟังเข้าใจง่าย โดยในการเล่าเรื่องนั้นผู้พูดอาจเล่าในลีลาของการสนทนา การขยายรายละเอียดของเรื่อง การอ้างถึงท่าทาง หรือการยกบทสนทนาหรือคำพูด ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นวิธีการที่จะช่วยทำให้การนำเสนอเป็นไปอย่างมีชีวิตชีวา อีกทั้งการพูดในลีลาของ “ผู้เล่าเรื่อง” ยังเป็นการช่วยสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟังในการพูดต่อหน้าชุมชนได้เป็นอย่างดี

การพูดต่อหน้าชุมชน : กลวิธีการพูด

ในสังคมปัจจุบันการแสดงความคิดเห็น การนำเสนอข้อมูลข่าวสาร การรายงานข้อเท็จจริง หรือ การให้ความรู้ ตลอดจนการให้ความเพลิดเพลิน จรรโลงใจต่อหน้าชุมชนนั้น กลายเป็นเรื่องปกติที่พบเห็นได้บ่อยครั้งในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นในสังคมของการทำงาน การศึกษา หรือปรากฏผ่านสื่อมวลชนก็ตาม ทักษะการพูดต่อหน้าชุมชนนับเป็นเรื่องที่จำเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ควรเรียนรู้และฝึกฝนเพื่อให้เกิดความพร้อม เกิดความมั่นใจ และสามารถพูดได้อย่าง

ไม่ติดขัดเป็นธรรมชาติในทุกโอกาส ผู้ฟังเกิดความสนใจ และได้รับสาระที่ผู้พูดต้องการนำเสนออย่างสมบูรณ์ ซึ่งหากเป็นไปตามนั้นแล้ว ผู้พูดก็จะเกิดความมั่นใจ ภาควมใจจากการที่ได้รับการชื่นชมยกย่องให้เป็นผู้หนึ่งที่มีภาพลักษณ์ที่ดีและมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเห็นสู่คนจำนวนมาก ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความสำเร็จของการพูดต่อหน้าชุมชนนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับเตรียมข้อมูลหรือเตรียมสื่อประกอบที่น่าสนใจเท่านั้น ยุคสมัยที่ผู้คนมีเสรีภาพในการแสวงหา

หรือเลือกรับข้อมูลข่าวสารในปัจจุบัน ส่งผลให้การเตรียมข้อมูลหรือเนื้อหาไม่เป็นอุปสรรคสำหรับการพูดต่อหน้าชุมชน แต่การที่จะทำให้ผู้ฟังสนใจ เกิดความเข้าใจ และจดจำสาระได้นั้น ผู้พูดมีบทบาทและความสำคัญอย่างยิ่ง แม้ว่าการใช้สื่อประกอบไม่ว่าจะเป็นภาพ เสียงหรือคำพูด จากสิ่งพิมพ์หรือคอมพิวเตอร์ จะเป็นทางเลือกที่ได้รับความนิยม ซึ่งช่วยอำนวยความสะดวก ลดภาระในการอธิบาย บรรยาย หรือพรรณนาตลอดจนช่วยสร้างความสนใจในการพูดก็ตาม แต่ผู้พูดที่มีความสามารถนั้น จะต้องเป็นผู้จัดการที่ดีที่ทำการนำเสนอมีความสัมพันธ์ มีความชัดเจน และมีศิลปะ

ศิลปะในการนำเสนอของผู้พูด สามารถพิจารณาจากการถ่ายทอดเรื่องราว ประเด็นสาระอย่างกลมกลืน เหมาะสมกับกลุ่มผู้ฟังทั้งในด้านความรู้ ประสบการณ์ และจำนวนของผู้ฟัง ซึ่งกลวิธีในการพูด ผู้พูดสามารถนำเสนอโดยผ่านกลวิธีต่าง ๆ ได้แก่ การพูดจับพจน์ การพูดจากความทรงจำหรือเล่าจากประสบการณ์ การพูดจากต้นฉบับ และการพูดโดยการอ่าน ซึ่งแต่ละวิธีการ ย่อมมีความสะดวก มีความน่าสนใจ และมีความสอดคล้องกับลักษณะของการพูดต่างกัน เช่น การพูดสดที่ไม่มีเตรียมตัวมาล่วงหน้า เหมาะกับการพูดที่มีเนื้อหาเป็นการแสดงความรู้สึก การพูดแบบอ่านจากร่าง เหมาะกับงานหรือโอกาสที่เป็นพิธีการ การพูดแบบมีต้นฉบับประกอบ จะเหมาะกับการบรรยายหรือการพูดให้ความรู้ การพูดจากความทรงจำโดยไม่มีบทพูดประกอบเหมาะกับการพูดที่ให้ความบันเทิงหรือการเล่าประสบการณ์ เป็นต้น จึงเห็นได้ว่าแต่ละวิธีการจะมีความเหมาะสมและมีข้อดีที่ต่างกันไป

อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นการพูดลักษณะใดหรือวิธีการใด เทคนิคประการหนึ่งที่จะช่วยทำให้การพูดมีความน่าสนใจก็คือทำการพูดให้เป็นเหมือนกับการสนทนาและพูดกับผู้ฟัง ดังนั้น แม้ว่าผู้พูดจะจัดเตรียมเนื้อหาซึ่งอาจจะประกอบไปด้วยทฤษฎี วิธีการ ข้อมูล หรือข้อเท็จจริง ประเด็นต่างๆ หรือสื่อประกอบก็ตาม ผู้พูดควรนำเสนอโดยไม่ใช้วิธีการอ่านการท่องจำบทพูด หรือพูดตามบทตั้งแต่ต้นจนจบ จนดูราวกับว่าเป็นการอ่านเอกสารให้ฟังหน้าที่ประชุม และผู้ฟังอาจรู้สึกเบื่อหน่าย หหมดความสนใจไป ท้ายที่สุดแล้วบรรยากาศในห้องประชุมจะกลายเป็นบรรยากาศที่ชวนอึดอัด ผู้ฟังรู้สึกเสียเวลาหรืออาจรู้สึกกว่าให้อ่านเอกสารเหล่านั้นเองจะเข้าใจดีกว่าผู้พูดอ่านให้ฟังด้วยเหตุนี้หากผู้พูดมีความต้องการจะให้เรื่องที่พูดนั้นมีสัมพันธภาพ เข้าใจง่าย และผู้ฟังรู้สึกที่ผู้พูดให้ความสำคัญกับตน อาจใช้ลีลาการ “เล่าเรื่อง” ซึ่งนับเป็นกลวิธีหนึ่งที่ทำให้เรื่องมีความน่าสนใจและชวนให้ติดตาม

ลีลาในการเล่าเรื่อง

1. ใช้ภาษาสนทนา

การนำข้อมูลหรือเรื่องไม่ว่าจะมาจากการฟัง การอ่าน หรือจากประสบการณ์ก็ตาม จะเป็นการนำแต่ประเด็นสำคัญมาพูดในลักษณะของการสนทนาปรับภาษาเขียนให้เป็นภาษาพูด เพื่อทำให้ผู้ฟังรู้สึกเหมือนกำลังได้สนทนาพร้อมกันกับผู้พูด ปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นร่วมกันระหว่างผู้พูดและผู้ฟังจะช่วยทำให้บรรยากาศในการพูดดูเป็นกันเอง และน่าสนใจขึ้น ดังตัวอย่าง

<p>ข้อความ :</p> <p><i>วิธีเก็บเงินที่ง่ายที่สุด</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● ซื่อสัตย์กับตัวเอง แบ่งเงินเก็บไว้ใช้ทุกเดือน ไม่เอาไปใช้ในสิ่งที่ไม่จำเป็น ● หาแหล่งออมเงินช่วยเก็บเงินคุณได้ และคุณไม่รื้อนรนที่จะเอาออกมาใช้ เช่น เอาไปเล่นแชร์กับเพื่อนฝูง ● ลองดูชีวิตความเป็นอยู่ ถ้าคุณไม่ใช้เงินไปในทางที่ฟุ่มเฟือยดูบ้างคุณจะมีเงินเหลือเท่าไร ● สิ่งสำคัญที่สุดก็คือ เปลี่ยนนิสัยการใช้จ่ายแบบเดิม ๆ หากคุณสามารถ¹ 	<p>การเล่า :</p> <p>สวีสวีคะเพื่อนๆ เพื่อนๆเคยมีปัญหาเหมือนดิฉันบ้างไหมคะ ...คือมีปัญหาเรื่อง การใช้จ่ายเงินอยู่บ่อยๆ เก็บเงินไม่ได้เลยจริงๆ ที่คิดดูแล้วก็ไม่น่าจะเป็นเรื่องยาก แต่ก็นั่นแหละคะ ได้แต่คิดอยู่บ่อยๆ เพราะทำไม่เคยสำเร็จซักทีนึง แต่ไม่นานมานี้ มีชาวดีคะ ดิฉันได้อ่านพบวิธีการเก็บเงินที่ง่ายที่สุด ซึ่งอ่านดูแล้วก็คิดว่าง่ายจริงๆ เนื่องจากเป็นวิธีที่ไม่ยุ่งยาก แล้วก็ไม่มีก๊ววิเลย ก็เลยอยากนำมาเล่าสู่กันฟังคะ</p> <p>เริ่มจากต้องซื่อสัตย์กับตัวเองคะ เพื่อนๆ ลองพยายามแบ่งเงินเก็บไว้ใช้ทุกเดือน ไม่เอาไปใช้กับสิ่งที่ไม่จำเป็น</p> <p><u>หรือ</u> ถ้าเก็บเงินเองไม่ได้ก็มีทางออกที่แนะนำเป็น<u>วิธีที่สอง</u>คะเพื่อนๆ ลองหาแหล่งออมเงินที่จะช่วยเก็บเงินของเราไว้ได้ และเราก็จะไม่รื้อนรนที่จะเอาออกมาใช้ เช่น เอาไปเล่นแชร์กับเพื่อนฝูง ผากเงินรวมๆกันไว้กับเพื่อน น่าจะปลอดภัยกว่า พับเก็บไว้ในกระเป๋าตัวเองก็ได้เนอะคะ</p> <p><u>หรืออีกวิธีหนึ่ง</u>คะ ลองสำรวจตัวเองนิดนึงว่า ถ้าเราไม่ใช้เงินไปในทางฟุ่มเฟือยแล้วเราจะมีเงินเหลือซักเท่าไร เราจะได้มีกำลังใจและรู้สึกอยากเก็บเงินส่วนนั้นไว้ก็ได้คะ</p> <p>และ<u>วิธีสุดท้าย</u> ซึ่งดิฉันรู้สึกว่าคุณค่าที่สุดเลยก็คือ ต้องเปลี่ยนนิสัยการใช้จ่ายแบบเดิมๆ ค่ะ เพราะนั่นแหละคือตัวปัญหาที่สำคัญ</p> <p>เพื่อนๆ เห็นด้วยกับดิฉันไหม เราลองมาทำตามคำแนะนำเหล่านี้กันดูไหมคะ เป็นกำลังใจซึ่งกันและกัน แล้วเดือนหน้าเราอาจจะมานั่งอวดกันก็ได้ว่า เดือนนี้เราเหลือเงินเก็บกันเท่าไร แล้วมาคุยกันตอนสิ้นเดือนนะคะ ดิฉันจะรอฟังข่าวดีจากเพื่อน ๆ ค่ะ</p> <p>สวีสวีคะ</p>
--	---

¹ Patthi__n (นามแฝง) (2003). "วิธีเก็บเงินที่ง่ายสุด". ใน CLEO . หน้า 116.

แม้ว่าบ่อยครั้งที่ผู้พูดจะนำเนื้อหาและประเด็นต่างๆ มาจากการอ่านเพื่อหาข้อมูลจากสื่อสิ่งพิมพ์ไม่ว่าจะเป็น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร ฯลฯ แล้วนำมาสรุปก็ตาม ผู้พูดควรที่จะนำประเด็นเหล่านั้นมานำเสนอในลักษณะเป็นการสนทนากับผู้ฟัง โดยจะเห็นได้จากตัวอย่าง ข้อความในด้านซ้ายมือเป็นข้อเขียนที่อยู่ในคอลัมน์นิตยสารซึ่งเป็นข้อแนะนำสั้น ๆ เป็นประเด็นเกี่ยวกับวิธีการเก็บเงินอย่างง่าย การเขียนสั้น ๆ เฉพาะประเด็นสำคัญ จะช่วยให้สาระที่ผู้เขียนต้องการจะนำเสนอมีความชัดเจนขึ้น ผู้อ่านเข้าใจและจดจำได้ง่าย ประหยัดเวลาอ่าน อีกทั้งไม่ใช้พื้นที่บนหน้านิตยสารมากเกินไป แต่เมื่อจะนำมาพูดเล่า ผู้พูดจะต้องไม่นำข้อความต่าง ๆ มานำเสนอในแบบเดิมทั้งหมด ควรเล่าในลักษณะของการพูดคุย

เช่น มีคำลงท้ายว่า นะคะ ค่ะ คะ ไหม หรือมีคำสรรพนามแทนตัวเองว่า ดิฉัน หรือมีคำเรียกขานผู้ฟัง เช่น เพื่อน ๆ อีกทั้งมีการเชื่อมโยงประเด็นให้ต่อเนื่องกันไปตามลำดับ โดยไม่จำเป็นต้องมีคำว่า “ข้อ1...ข้อ2...ข้อ3...และข้อ4...” แต่อาจจะพูดว่า “เริ่มจาก.....วิธีที่2...หรืออีกวิธีหนึ่ง...และวิธีสุดท้าย...” เป็นต้น

2. การขยายรายละเอียดของเรื่อง

เป็นการเล่าเรื่องแบบที่ให้ทั้งข้อเท็จจริงและให้รายละเอียดเพิ่มเติมด้วยการนำข้อมูลมาขยายความ เริ่มเล่าตั้งแต่จุดเริ่มต้นของเหตุการณ์ พฤติกรรมของบุคคลที่เกี่ยวข้องเสมือนเป็นตัวละครในเรื่อง มีการทวนเรื่องเพื่อเสนอประเด็นปัญหาและนำไปสู่จุดวิกฤติของเหตุการณ์ (climax) และการจบเรื่องโดยบอกให้ทราบว่าจะเรื่องลงเอยอย่างไร ดังตัวอย่าง

<p>ข้อเท็จจริง :</p> <p>“ยานนาวาวุ่นทียบัตรมีปัญหา. ผู้สื่อข่าวรายงานว่า หลายเขตในกทม. เริ่มนับคะแนนไปแล้วตั้งแต่เวลา 19.00 น. เศษ แต่ที่หอประชุมโรงเรียนวัดดอกไม้ จุดนับคะแนนของเขตเลือกตั้งที่ 7 (ยานนาวา-สาทร ยกเว้นแขวงทุ่งวัดดอน)ที่มีการแข่งขันระหว่างนายกรณ์ จาติกวณิช จากพรรคปชป. กับบรู๊ค-دنุพร ปุณณกันต์ จาก ททพ.ยังไม่สามารถนับคะแนนได้ เนื่องจากทียบัตรเลือกตั้งจากหน่วยเลือกตั้งที่ 49 เขตยานนาวา จำนวน 2 ใบ คือ ทียบัตรระบบแบ่งเขตและระบบบัญชีรายชื่อ มีเพียงเทพกาวปิดปากทียบแต่ไม่มีเชือกรัดตามที่ กกต.กำหนด ทำให้นายกรณ์ จาติกวณิช ผู้สมัครปชป.เข้าไปประท้วงว่าผิดกฎหมายเลือกตั้งเกรงว่าจะมีปัญหาตามมาภายหลัง เช่น มีคนสวมรอยเอาบัตรลงคะแนนใส่เพิ่ม ทางคณะ</p>	<p>การเล่า :</p> <p>“...ที่เขตยานนาวาเนี่ย ระทึกใจ เมื่อคืนกว่าจะนับได้เนี่ย ล่อเข้าไปตี 1 กว่า...มีปัญหาดตรงไหนรู้ไหม... คือมันมีทียบอยู่จำนวนหนึ่งซึ่งไม่ตรงกัน มีปัญหาระหว่าง คุณกรณ์ จาติกวณิช จาก ประชาธิปัตย์ กับคุณบรู๊ค ดนุพร ปุณณกันต์ จาก ไทยรักไทย ซึ่งไอ้โหย คะแนนตื่นเต็นฮะ...เมื่อวานนี้เกิดอะไรขึ้น คุณกรณ์กับพลพรรค ประชาธิปัตย์...ไปประท้วงหรือไปร้องเรียนว่าไอ้ทียบัตรที่มันส่งมาจากบางหน่วยและส่งมาที่เขตเนี่ย มันมีปัญหาว่า มันไม่สมบูรณ์...ที่นี้คุณกรณ์บอกว่า เนี่ย ทียบที่ส่งมาเนี่ย คุณกรณ์บอกว่า 5 ทียบ มีปัญหาก็คือ เทปกี่ไม่ได้ติดให้เรียบร้อย เชือกก็ไม่ได้ผูก ถ้ามเจ้าหน้าทีประจำหน่วยที่เอาทียบมาก็บอกว่า เทปกาวหมด เชือกหมด คุณกรณ์บอกว่ามี 5 ทียบ แต่ว่านับไปแล้ว 3 ทียบ เปิดไปแล้วไม่ใช่</p>
---	--

<p>กรรมการเลือกตั้ง จึงเรียกประชุมด่วนเพื่อหาข้อสรุป โดยนายพงศ์เทพ เทพกาญจนา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้เดินทางมาตรวจสอบเหตุ เมื่อเวลา 21.30 น. และเข้าหารือกับคุณหญิงฉวีวรรณทิพย์ วิลี ปลัดกทม.อีกครั้งว่าจะทำอย่างไรต่อไป ซึ่งจนถึงเวลา 22.30 น. ก็ยังไม่สามารถนับคะแนนได้”²</p>	<p>นับครับ เปิดออกไป ไปรวมนะ คือ ถ้าเค้ายังเปิดหีบออกมาไม่เรียบร้อยเนี่ย จะยังไม่มีกรรมการนับ เค้ายังเปิดหีบ แล้วเอาบัตรมารวมกัน แล้วก็มีกรรมการนับกองๆ เป็นมัดๆ มัดละ 500 แล้วเอาไปนับกระดานละ 500 เอาไปนับ เอาไปนับ เอาไปนับ เสร็จสรรพหีบ คุณบรู๊ค บอกว่า 2 หีบมีปัญหา แล้วคุณบรู๊คบอกว่า ในเรื่องนี้เนี่ย เอาจีดีกว่า ฝ่ายไทยรักไทยก็กองเชียร์ไปกันเต็มเหมือนกัน แล้วกองเชียร์ตัวใหญ่ทั้งนั้น...แกนนำระดับบิกไป ดูว่าผลจะเป็นยังไง ฝ่ายคุณบรู๊ค ไทยรักไทยเนี่ย บอกว่า เนี่ย เอาจีดีกว่า มันไม่เห็นจะมีปัญหาเลย ช้างบนก็ปิดเรียบร้อย...เอาจีดีกว่า เอาบัตรออกมา นับ ถ้ามันตรงกับจำนวนที่มีคนมาใช้สิทธิ์ ถ้ามันตรงกันจบไหม ยอมรับไหม ฝ่ายคุณกรณียอกไม่ น่าจะยอมรับได้...ก็โต้กันอยู่อย่างนี้ กกต. ต้องส่งเลขาธิการกกต...ไปถึงที่นั่นเลย...เสร็จสรรพหีบ รอเรียกตัวแทนทุกพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครในเขตนี้มานั่งคุยพร้อมกัน ...ผลก็ลงตัว คุณกรณียอกว่า ผมจะทำยังไงได้ ก็นับไปก่อนแล้วกัน...ฝ่ายคุณบรู๊คเนี่ย บอกว่า เนี่ย! นับเลย นับเลย เสียเวลา เครียด เครียด มีการพูดเล่นๆ ด้วย พูดเล่น ๆ แต่ได้ยินไปเข้าหูคุณกรณียอก เนี่ย ...ยกให้ 2 หีบก็ได้ ยังชนะเลย...พูดเล่น ตอนหลังผมได้ถามไถ่แล้ว คุณบรู๊คบอกว่า พูดตั้งแต่ต้นแล้วว่าพูดเล่น พูดเล่น เป็นการสมมติ...เพราะฉะนั้นก็กว่าจะได้นับก็ถึงโน้นเลยครับ ที 1 กว่า³</p>
--	---

² ยานนาวา วุฒิสภา (2548, 7 กุมภาพันธ์). *ไทยรัฐ*. หน้า 16.

³ สรยุทธ สุทัศนจินดา. (2548, 7 กุมภาพันธ์). *เรื่องเล่าเช้านี้*. สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 อ.ส.ม.ท. 6.30-8.30 น.

การนำข่าวซึ่งเป็นข้อเท็จจริง มาเล่าในลีลาของบันเทิงคดี โดยเล่าถึงพฤติกรรมของผู้ที่เกี่ยวข้อง ความรู้สึกนึกคิด ท่าทาง บทสนทนา และขยายรายละเอียดในเหตุการณ์เพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพ จึงเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้เรื่องชวนติดตามและน่าสนใจ โดยจะสังเกตว่า จากเนื้อข่าวที่เป็นข้อเท็จจริงซึ่งยกมาจากหนังสือพิมพ์ ข่าวจะให้รายละเอียดในลักษณะ ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไร และทำไม เป็นการรายงานข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น เมื่อนำมาเล่า หากผู้เล่ามีการขยายความให้รายละเอียด เรื่องก็จะดูมีสีสัน ชวน

ติดตาม และเข้าใจมากขึ้น เช่นจากข่าว “ยานนาวาวุ่นหีบบัตรมีปัญหา” นั้น การเล่าขยายความจะเป็นการช่วยทำให้ผู้ฟังเข้าใจว่า ที่เขตนานาวา “วุ่น” อย่างไร “หีบบัตร” มีปัญหาจากอะไร แสดงภาพความขัดแย้งให้เห็นว่ามีปัญหาที่สืบเนื่องที่ทำให้ “วุ่น” ขนาดไหนจึงนับคะแนนไม่ได้ในช่วงแรก

3. การสรุปความ

เป็นการเล่าแบบสรุปความ โดยบอกเล่าเฉพาะประเด็นสำคัญ ๆ แทนการอ่านหรือพูดตามต้นฉบับทุกประการ ดังตัวอย่าง

<p>ท่านอธิการบดี ท่านคณบดี ท่านผู้บริหาร คณาจารย์ และท่านผู้มีเกียรติทุกท่าน คณะมนุษยศาสตร์รู้สึกยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ได้มีโอกาสต้อนรับทุกท่านในการจัดโครงการสร้างเครือข่ายทางวิชาการกับชุมชน ซึ่งกำหนดการงานมนุษยศาสตร์กับการพัฒนาทรัพยากรบุคคลในองค์กรวันนี้มีดังนี้</p> <p>9:30 – 9:40 น. คณบดีคณะมนุษยศาสตร์กล่าวรายงาน</p> <p>9:40-10:00 น. อธิการบดีมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ กล่าวเปิดงาน และปาฐกถานำเรื่องบทบาทของมหาวิทยาลัยในการบริการวิชาการ</p> <p>10:00–10:30 น. คณบดีคณะมนุษยศาสตร์กล่าวแนะนำคณะ</p> <p>10:30 – 10:45 น. รับประทานอาหารว่าง เครื่องดื่ม</p> <p>10:45 – 12:00 น. อภิปรายเรื่อง“คณะมนุษยศาสตร์ : องค์กรความรู้และบทบาทต่อองค์กรทางธุรกิจ” โดย รองคณบดี คณะมนุษยศาสตร์ฝ่ายบริหาร รองคณบดีคณะมนุษยศาสตร์ฝ่าย</p>	<p>ท่านอธิการบดี ท่านคณบดี ท่านผู้บริหาร คณาจารย์ และท่านผู้มีเกียรติทุกท่าน</p> <p>คณะมนุษยศาสตร์รู้สึกยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ได้มีโอกาสจัดโครงการสร้างเครือข่ายทางวิชาการกับชุมชน และรู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ได้มีโอกาสต้อนรับทุกท่านในการสัมมนาเรื่อง “มนุษยศาสตร์กับการพัฒนาทรัพยากรบุคคลในองค์กร” โดยที่กิจกรรมในวันนี้จะประกอบไปด้วย การอภิปรายในช่วงเช้าเรื่อง “มนุษยศาสตร์ : องค์กรความรู้และบทบาทต่อองค์กรธุรกิจ” โดยคณะผู้บริหารคณะมนุษยศาสตร์และผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง และในช่วงบ่ายจะเป็นการสัมมนากลุ่มย่อยเพื่อแลกเปลี่ยนมุมมองแนวคิด และรับทราบความต้องการตลอดจนเรื่องที่ทำเป็นในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลในหน่วยงาน ทั้งทางด้านปรัชญา จิตวิทยา ภาษา และการจัดการสารสนเทศ ก่อนที่กิจกรรมต่างๆ ในวันนี้จะเริ่มขึ้นตามกำหนดการนั้น ขอเรียนเชิญท่านคณบดีคณะมนุษยศาสตร์กล่าวรายงานต่อท่านอธิการบดี และขอเรียนเชิญท่านอธิการบดีกล่าว</p>
--	--

<p>วิเทศสัมพันธ์และวิจัย รองคณบดี คณะมนุษยศาสตร์ฝ่ายแผนและ พัฒนา ผู้อำนวยการสำนักหอสมุด กลาง ผู้ดำเนินรายการคือ ผู้ช่วย ศาสตราจารย์ชวณพิศ อัฐรัตน์ รองคณบดีคณะมนุษยศาสตร์ ฝ่ายวิชาการ</p> <p>12:00 – 13:00 น. รับประทานอาหารกลางวัน</p> <p>13:00 – 15:00 น. สัมมนากลุ่มย่อยในหัวข้อ “ความ ต้องการขององค์กรในการพัฒนา บุคลากร</p> <ul style="list-style-type: none"> - ด้านภาษา - ด้านปรัชญาและจิตวิทยา - ด้านการจัดการสารสนเทศ” <p>15:00-15:15 น. รับประทานอาหารว่าง เครื่องดื่ม</p> <p>15:15-16:00 น. สรุปผลการสัมมนากลุ่มย่อย และ ปิดการสัมมนา</p> <p>ในโอกาสนี้ขอเรียนเชิญท่าน อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทร- วิโรฒ กล่าวเปิดงานและปาฐกถา นำเรื่อง “บทบาทของมหาวิทยาลัย ในการบริการวิชาการ” ค่ะ</p>	<p>เปิดงานพร้อมทั้งแสดงปาฐกถานำเรื่องบทบาท ของมหาวิทยาลัยในการบริการวิชาการตามลำดับ ขอเรียนเชิญค่ะ</p>
--	--

การเล่าแบบสรุปความหรือการใช้คำที่ทำให้ผู้ฟัง
เห็นภาพกว้างแทนการบอกรายละเอียดทั้งหมด เช่น
แทนที่จะพูดว่า “9:30-9:40...9:40-10:00...10:00-
10:30...10:45-12:00...” พูดเป็น “ในช่วงเช้านี้” หรือ
“โดยรองคณบดีคณะมนุษยศาสตร์ฝ่ายบริหาร
รองคณบดีคณะมนุษยศาสตร์ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์และวิจัย
รองคณบดีคณะมนุษยศาสตร์ฝ่ายแผนและพัฒนา

ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง ผู้ดำเนินรายการคือ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชวณพิศ อัฐรัตน์ รองคณบดีคณะ
มนุษยศาสตร์ฝ่ายวิชาการ” จะพูดเป็น “คณะผู้บริหาร
คณะมนุษยศาสตร์และผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง”
ทั้งนี้เพื่อเป็นการประหยัดเวลา อีกทั้งยังทำให้ผู้ฟัง
จดจำประเด็นที่สำคัญได้

4. การอ้างถึงท่าทางหรือแสดงท่าทางประกอบ

เป็นการเล่าเรื่องให้ผู้พูดไม่เพียงแต่มุ่งถ่ายทอดเนื้อหาเท่านั้น แต่จะบอกเล่าถึงปฏิกิริยาท่าทางของผู้เกี่ยวข้องหรือแสดงท่าทางประกอบตามด้วยยกตัวอย่างเช่น

“...เวลาที่ดิฉันพูดถึงว่า บางครั้งคนไทยก็มักจะทักทายกันด้วยประโยคที่ว่า อ้วนขึ้นนะ! หรือ พอมไปรีเปล่า! แทนคำว่าสวัสดิ์เนี่ย นักศึกษาที่เป็นชาวต่างชาติบางคนจะยิ้ม ๆ พยักหน้าหงิกหงัก เหมือนอยากจะบอกว่า ไซ้ ไซ้ ผมเคยเจอมา บางคนทำหน้าแปลกใจ สีหน้าเต็มไปด้วยคำถาม บางคนขยับตัวเหมือนอยากจะให้อธิบายเพิ่มเติมว่า ทำไมเป็นอย่างนั้นคะ ...”

“...เวลาจะทำใครมาเป็นพิธีกรในงานแต่ละเวที พอพูดว่าใครจะเป็นพิธีกรในงานนี้ มีแต่คนส่ายหน้ากันทั้งนั้นเลย บางคนไม่ส่ายหน้าเปล่าลูกเดินหนีไปเลยก็มี...”

การอ้างถึงท่าทางหรือการแสดงท่าทางประกอบเป็นวิธีการเล่าวิธีหนึ่งที่ช่วยให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์ร่วมเห็นภาพ และตีความเอาเองได้ว่าผู้พูดหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้มีความรู้สึกอย่างไร โดยไม่จำเป็นต้องใช้คำพูดบรรยายละเอียดทุกตอน

5. การยกบทสนทนาหรือคำพูด

การเล่าเรื่องในลักษณะนี้จะมีการยกคำพูดของผู้อื่นที่เกี่ยวข้องมาอ้างถึงหรือกล่าวร่วมด้วย ดังตัวอย่าง “ก่อนจบไฮสคูล มีอยู่วันหนึ่งในชั่วโมงวรรณคดี อังกฤษมีสอบย่อย อาจารย์ให้เขียนกลอน

พอเขียนเสร็จ อาจารย์ก็ตรวจเดี๋ยวนั้น แก่เรียกชื่อผมแล้วถามว่าคุณไปลอกใครมาหรือเปล่า ผมตอบว่าผมเขียนเอง อาจารย์บอกว่าที่ผมเขียนมันเป็นเนื้อเพลงนะต่างจากกลอน แทนที่อาจารย์จะว่ากลับบอกว่าดี อย่าหยุดนะ เขียนไปเรื่อย ๆ ผมรู้สึกดีมาก ไม่มีอาจารย์คนไหนที่เห็นค่าของนักเรียนแต่ละคนขนาดนี้ เขาให้แรงบันดาลใจกับผมมาก เขารู้ว่าเรามีอะไรอยู่...แต่ก่อนรู้สึกว่าจะไม่เอาดีกว่าทำไมต้องเปิดเผยตัวเองกับคนอื่นถึงขนาดนั้น เขาจะเข้าใจเราหรือ จนเพื่อนคนหนึ่งบอกกับผมว่าถ้าเชื่อว่าจะพระเจ้ามีจริง แล้วท่านให้พรแก่ทุกคนให้มีพรสวรรค์อย่างหนึ่ง เขาให้ยูมาแล้วยูไม่ใช่ ยูเสียชาติเกิดมัย ผมมานั่งคิดอึม จริง...”⁴

การยกคำพูดหรือบทสนทนาประกอบนี้ เป็นอีกวิธีหนึ่งของการเล่าที่ผู้พูดสามารถยกคำพูดหรือบทสนทนาของผู้อื่นมาใช้ดำเนินเรื่องแทนการบรรยายให้รายละเอียด ซึ่งช่วยทำให้ผู้ฟังนึกภาพและติดตามเหมือนกับได้ร่วมฟังการสนทนาของผู้อื่น และเกิดความรู้สึกเหมือนกับอยู่ในเหตุการณ์

จากตัวอย่างที่นำมาวิเคราะห์ในข้างต้น จะพบว่าการใช้ลีลาเล่าเรื่อง คือ การที่ผู้พูดนำเนื้อหา ข้อมูล ต่างๆ มาผูกเป็นเรื่องราวเชื่อมโยงโดยใช้ภาษาพูดที่เข้าใจง่าย ไม่ใช่ภาษาเขียน และพูดในลักษณะสนทนากับผู้ฟัง ทั้งนี้เพื่อลดความเป็นทางการในการพูด เปลี่ยนภาษาเขียนให้เป็นภาษาพูด สร้างและรักษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง และทำให้ผู้ฟังเข้าใจเรื่องราวอย่างเพลิดเพลิน แม้ว่าเนื้อหาสาระจะเป็น

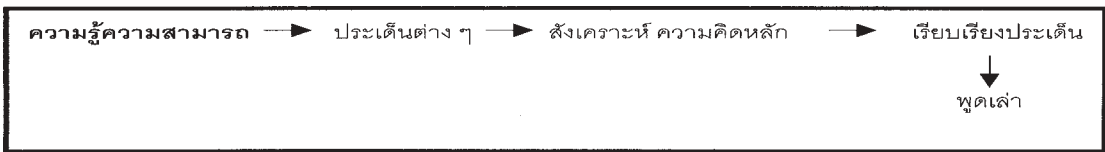
⁴ ธิตพันธ์ จงเจริญโชคสกุล.(2546). “ระหว่างความฝันกับความจริง ระหว่างสิ่งที่ชอบกับสิ่งที่ใช่” ใน OPEN. หน้า 19.

เรื่องเชิงวิชาการก็ตาม โดยที่ในการพูดเล่าเรื่องต่อหน้าชุมชนนั้น ผู้เล่าจะเล่าใน 2 ลักษณะ คือ การเล่าแบบไม่แสดงทัศนคติของผู้เล่าและให้ข้อมูลเชิงกว้าง ซึ่งเป็นการเล่าในลักษณะที่ผู้เล่าจะพูดถึงข้อมูลที่ปรากฏแสดงให้ผู้ฟังเห็นว่าใครทำอะไร เมื่อไหร่ ที่ไหน อย่างไร และทำไม โดยที่ไม่แสดงทัศนคติ ความเห็น หรือวิพากษ์วิจารณ์เพิ่มเติม การเล่าแบบให้รายละเอียดและวิเคราะห์เพิ่มเติม ซึ่งเป็นการเล่าในลักษณะที่ผู้เล่าจะแสดงทัศนคติเพิ่มเติม และให้ข้อมูลเชิงลึก ผู้เล่าจะเล่าแบบละเอียด คือนอกจากจะให้ข้อมูลว่าใครทำอะไร เมื่อไหร่ ที่ไหน อย่างไร และทำไมแล้วยังมีการตั้งข้อสังเกต วิเคราะห์เพิ่มเติม วิเคราะห์ถึงความรู้สึกลึกซึ้งของผู้ที่เกี่ยวข้องในเหตุการณ์หรือเรื่องราว คาดการณ์ หรือทำนาย ซึ่งจะเป็นการเล่าที่ผู้

ฟังจะได้ทั้งข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงและอารมณ์ความรู้สึกกันไป

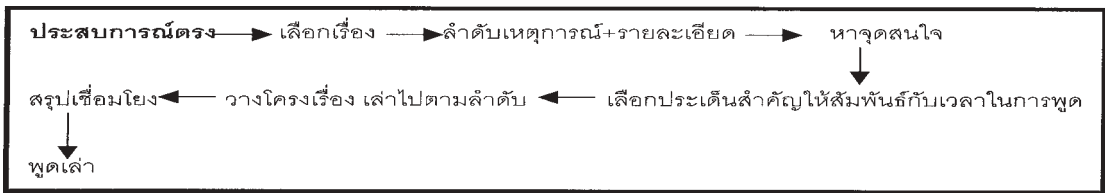
ในส่วนของเรื่องที่คุณพูดจะนำมาพูดต่อหน้าชุมชนนั้น ผู้พูดสามารถนำมาจากหลายทางด้วยกัน ซึ่งเรื่องที่มีที่มาแตกต่างกันนั้น ผู้พูดควรจะมีการเตรียมการสำหรับจะนำไปพูดเล่าต่างกันไปด้วย ดังนี้

(ก) เรื่องที่เป็นความรู้ความสามารถซึ่งผู้พูดได้เรียนรู้และสั่งสม การพูดเรื่องลักษณะนี้ ผู้เล่าจะต้องพยายามระดมความคิด ความรู้ ความสามารถของตนออกมาเสียก่อนว่ามีอะไรบ้างเกี่ยวกับหัวข้อที่จะพูด จากนั้นจึงนำประเด็นมาจัดความคิดหลักๆ ให้เป็นประเด็นสำคัญ ซึ่งไม่ควรจะมีมากเกินไปเพราะจะทำให้สับสนและผู้ฟังจดจำยากดังแผนภาพ

(ข) เรื่องที่เป็นประสบการณ์ตรงจากผู้พูด หากจะพูดเพื่อนำเสนอประสบการณ์ที่ประสบกับตนเองมานำเสนอ ผู้พูดจะต้องพยายามวางโครงเรื่อง เล่าไปตามลำดับเพื่อไม่ให้สับสน เล่าอย่างสมจริง และมี

จุดที่น่าสนใจของเรื่อง ไม่เช่นนั้นก็จะกลายเป็นการพูดไปเรื่อยๆ และควรอย่างยิ่งที่จะเชื่อมโยงให้ผู้ฟังเห็นว่าเรื่องที่ได้ฟังนั้นมีความสำคัญอย่างไร

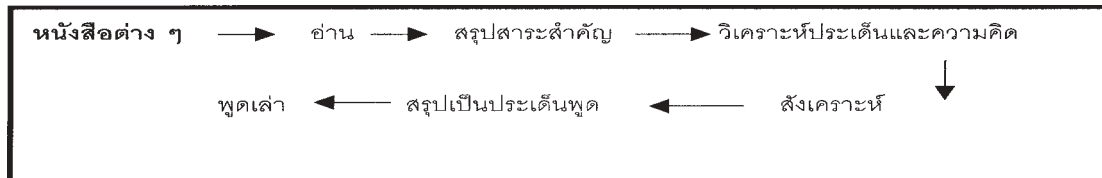

(ค) การอ่านเพื่อสืบค้นข้อมูลมาประกอบหรือเป็นเนื้อหาในการพูดเป็นแนวทางหนึ่งที่มีความนิยม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อต้องการข้อมูลที่เป็นหลักฐานยืนยันที่น่าเชื่อถือและได้รับการเผยแพร่สู่สาธารณะ

การอ่านเพื่อนำข้อมูลมาพูดต่อไปนั้น ผู้พูดต้องรู้จักเลือกแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ มีความทันสมัย อ่านแล้วสรุปประเด็นความคิดหรือสาระที่ผู้เขียนนำเสนอ จากนั้นนำมาปรับเป็นการเล่าที่ใช้ภาษาพูด ไม่ใช่ยังคง

ภาษาเขียนหรือนำบทที่ได้อ่านมาใช้เป็นบทพูดเลย เพราะจะทำให้นอกจากการพูดกลายเป็นการอ่านให้ฟังแล้ว ภาษาที่ใช้ก็ยิ่งขาดความเป็นธรรมชาติ เป็น

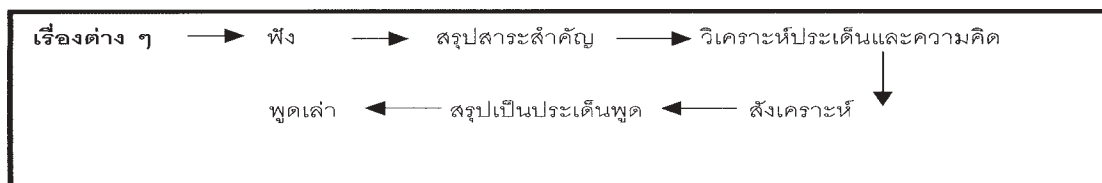
ภาษาเขียน ซึ่งอาจไม่เหมาะสมหรือขัดต่อบุคลิกของผู้พูดก็เป็นได้ ดังแผนภาพ

(ง) เรื่องที่มาจากบทฟัง

เรื่องของผู้อื่นหรือเรื่องรอบ ๆ ตัว ทั้งที่เป็นข้อมูลข่าวสารที่ให้ความรู้หรือความบันเทิง ล้วนแล้วแต่เป็นเรื่องที่น่าสนใจ ซึ่งมักจะเป็นประเด็นที่มีความร่วมสมัย ทันเหตุการณ์ เพราะการ “เล่าต่อ” จะรวดเร็วและแพร่หลายกว่าการเขียนเพื่อ “อ่านต่อ” เรื่องที่ได้จากการฟังจะมีประโยชน์ในการนำมาเล่า โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

เล่าประกอบประเด็นความคิดหรือเป็นตัวอย่างในเนื้อหาการฟังเพื่อที่จะนำมาเล่าต่อ นั้น ผู้พูดต้องฟังเป็น และมีความสามารถในการสรุป วิเคราะห์เชื่อมโยง และสังเคราะห์เพื่อนำมาเล่าต่อได้อย่างชัดเจน ไม่ขาดและไม่เกินไปจากเดิมเพื่อรักษาความเที่ยงตรงของข้อมูลไว้ดังแผนภาพ

บทส่งท้าย

แม้ว่าวิธีการเล่าเรื่องในการพูดอาจจะมีข้อจำกัดที่ต้องระมัดระวังอยู่บ้าง เช่น เรื่องของการใช้เวลา มากกว่าปกติ การกล่าวถึงผู้อื่นอย่างสุภาพ การเล่าเพลินจนออกนอกเรื่อง หรือการยกเรื่องแทรกมาเล่าเพิ่มจนเกือบหมดเวลาและไม่ได้กล่าวถึงสาระอย่างครบถ้วนทุกประเด็นที่เตรียมไว้ เป็นต้น แต่การพูดใน

ลีลาของการ “เล่า” ไม่ว่าจะเป็นการใช้ภาษาสนทนา ขยายรายละเอียดเพิ่มเติม สรุปความ อ้างอิงท่าทาง หรือการยกบทสนทนาหรือคำพูด จะเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยทำให้การนำเสนอหน้าที่ยุคสมัยเป็นไปอย่างมีชีวิตชีวาชวนให้ติดตาม อีกทั้งยังช่วยสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟังในการพูดต่อหน้าที่ยุคสมัยได้เป็นอย่างดี

หนังสืออ้างอิง

ยานนาวาวุฒินทีบัตรมีปัญญา. (2548, 7 กุมภาพันธ์). **ไทยรัฐ**. หน้า 16.

สรยุทธ์ สุทัศนะจินดา. (2548,7 กุมภาพันธ์). **เรื่องเล่าเช้านี้**. สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 อ.ส.ม.ท. 6:30 - 8:30 น.

ธิดิพันธ์ จงเจริญโชคสกุล.(2546). “ระหว่างความฝันกับความจริง ระหว่างสิ่งที่ชอบกับสิ่งที่ใช่”. ใน **OPEN .** ปีที่ 5 ฉบับที่38 ธันวาคม.

Patthi__n (นามแฝง). (2003). “วิธีเก็บเงินที่ง่ายสุด”. ใน **CLEO**. (พฤษภาคม ฉบับที่ 76).